

Jagende Buizerd in de bosrand van Bokkenleegte op Berkenheuvel in West-Drenthe (21 maart 2022), een lichte volwassen vrouw (geslacht op basis van kennis van het betreffende paar, leeftijd o.a. kenbaar aan donkere iris). Deze vogel kijkt aandachtig naar de grond, waar op dat moment bruine kikkers zich een weg baanden naar de paaiplek, het naastgelegen ven (Foto: Rob Bijlsma). In het vroege voorjaar kan dat een aanzienlijke bron van voedsel betekenen bij schaarste van muizen. *Adult female Buzzard hunting in forest edge, focussed on Rana temporaria heading for the nearest spawning place, Bokkenleegte, 21 March 2022.*

Welke rechten heeft de Natuur?

Hanneke Sevink

‘Waar ligt de grens (ecologisch) van het belang van roofvogels?’, vroeg de staatsraad (rechter van de Raad van State) aan onze werkgroep. Juridisch mogen wij opkomen voor roofvogels, maar mogen we dan ook opkomen voor hun prooien of voor de organismen waar prooien van afhankelijk zijn, of voor de organismen waar dié soorten weer van afhankelijk zijn? Onze reactie luidde dat wij daarbij geen grens kunnen aangeven. De leefomgeving waar een roofvogel van afhankelijk is, is een dynamisch adaptief geheel van vele organismen en hun verbindingen. Het is een leefomgeving waarvan wij mensen slechts een klein deel (qua soorten en hun relaties) kennen, en waarvan we relatief weinig begrijpen. Roofvogels zijn wettelijk beschermde soorten, maar wat betekent dat in de praktijk.

Wat als de Natuur zelf rechten zou hebben? Tjeerd de Groot sprak in april van dit jaar bij de VN in New York uit dat de Waddenzee een eigen rechtspersoonlijkheid zou moeten krijgen zodat zij voor zichzelf kan opkomen. Jessica den Outer pleit, in navolging van Thomas Berry, voor een verandering van ons antropocentrisch vormgegeven rechtssysteem naar een systeem met de wetten van de aarde als uitgangspunt. Ruim veertig landen hebben al rechten toegekend aan de natuur, zoals Ecuador (rechten Moeder Aarde in de grondwet) en Nieuw-Zeeland (rechten voor de Whanganui-rivier). Zal zo’n emancipatie van de Natuur voldoende zijn om haar echt bescherming te bieden?

In zijn afscheidscollege ‘Grenzen aan geknoei’ betoogde Kees Bastmeijer, hoogleraar natuurbescherings- en waterrecht (Tilburg), aan de hand van vele voorbeelden hoe wij in ons land omgaan met de bestaande natuurbeschermende regels en wetten. En vooral hoe wij deze creatief uitleggen en toepassen waardoor we de beschreven natuurdoelen uitstellen of onmogelijk maken. Dit altijd ten faveure van sociaaleconomische belangen. Het gaat daarbij niet om incidenten, maar om grootschalig en systematisch geknoei op meerdere overheidsniveaus voor vele milieudossiers. Prachtig al die wetten, verdragen en regels die op papier de Natuur beschermen. Maar voor natuurbescherming in de praktijk is het nodig dat mensen begrijpen waar de grenzen van hun belangen liggen.